

Advies

Ons kenmerk : ACM/UIT/684132

Zaaknummer : ACM/26/200312

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	3
1.1	Algemeen	3
1.2	Toetsing totstandkoming drinkwatertarieven 2026	3
1.3	Bevindingen toetsing totstandkoming drinkwatertarieven 2026	4
2	Inleiding	6
2.1	Wettelijke context advies van de ACM	6
2.2	Doelstelling tarieftoezicht	6
2.3	Beoordelingsfrequentie en gerichte toetsing	7
2.4	Leeswijzer	7
3	Toetsingskader Drinkwatertarieven	8
3.1	Gerichte toetsing tarieven 2026	8
3.2	Inhoudelijke toetsing	8
3.3	Beschrijving kostprijsmodel	9
3.4	Betrokken informatie en proces	9
4	Toetsing van de totstandkoming van de drinkwatertarieven	10
4.1	Totstandkoming van de begroting	10
4.2	Werkwijze classificatie van activiteiten	11
4.3	Ander water dan drinkwater	12
4.4	Vermogenskosten	13
4.5	Totstandkoming van de omzet	17
4.6	Opbouw tarieven	17
4.7	Tariefstelling – op kosten gebaseerd	18
4.8	Tarieven zijn niet discriminerend	18
4.9	Tarieven zijn kostendekkend op totaalniveau	18
4.10	Toetsen publicatie van het tarievenoverzicht	19
4.11	Toetsing Waternet	19
5	Conclusie	20
5.1	Algemene conclusie	20
5.2	Aandachtspunten per toets	20
5.3	Tot slot	21
6	Bijlage 1	22
7	Bijlage 2	24

1 Samenvatting

1.1 Algemeen

De ACM geeft in dit rapport een advies aan de ILT over de drinkwatertarieven 2026 van de drinkwaterbedrijven. Hiermee geeft de ACM invulling aan haar taak zoals bedoeld in artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling.

De ACM heeft dit jaar alle drinkwaterbedrijven getoetst. De ACM concludeert dat alle bedrijven handelen conform de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Wel heeft de ACM een tweetal aandachtspunten. Ten eerste ziet ACM graag de toepassing van een uniform kostprijsmodel. Hierdoor kan de herleidbaarheid van de kosten en de totstandkoming van de tarieven worden verbeterd. Ten tweede adviseert de ACM de ILT om de toetsing op de overschrijding van de toegestane vermogenskosten jaarlijks uit te laten voeren door de ACM.

Het toezicht op de totstandkoming van de drinkwatertarieven bestaat uit twee elementen;

- Toetsing van de drinkwaterkosten;
- Toetsing van de drinkwatertarieven.

Ten aanzien van de kosten voor drinkwatertaken is het van belang dat een drinkwaterbedrijf alleen kosten raamt voor drinkwatertaken zoals bedoeld in de wet. Dit moet blijken uit een transparante toerekening van de kosten van een drinkwaterbedrijf aan wettelijke drinkwateractiviteiten en niet-wettelijke activiteiten. Wanneer de kostentoerekening niet op een correcte wijze plaatsvindt, kan dit leiden tot kruissubsidies en daarmee tot te hoge of te lage drinkwatertarieven. Een drinkwaterbedrijf moet daarom transparant zijn over de keuzes die zij gemaakt heeft bij het toerekenen van de kosten.

Voor de tarieven geldt dat de opbouw van de tarieven transparant moet zijn en dat de tarieven in redelijke verhouding staan tot de kosten. Dit betekent dat de drinkwaterbedrijven duidelijk moeten maken hoe de tarieven voor vastrecht en de levering van drinkwater tot stand komen uit de onderliggende kosten. Voor een goede toetsing heeft de ACM uniforme kostprijsmodellen nodig. Op dit moment zijn de kostprijsmodellen die de ACM ontvangt voor de toetsing sterk verschillend in vorm en kwaliteit. In 2024 heeft de ACM de ILT verzocht om in overleg met de sector tot een uniform model voor het kostprijsmodel te komen. De ACM benadrukt nogmaals dat dit noodzakelijk is om tot een goede toetsing te komen.

1.2 Toetsing totstandkoming drinkwatertarieven 2026

In het verleden zijn met enige regelmaat tekortkomingen geconstateerd bij de toetsing van de drinkwatertarieven. In 2018 is gebleken dat deze tekortkomingen grotendeels zijn weggenomen, waardoor de ILT de ACM destijds heeft verzocht enkel een aantal geselecteerde toetsen uit te voeren. Deze toetsen hebben onder andere betrekking op de:

- Totstandkoming van de begroting;
- Classificatie van activiteiten;
- Vermogenskosten.

Een gedetailleerd overzicht van de specifiek uit te voeren toetsen is opgenomen in paragraaf 3.2.

De ILT heeft per 2023 een aanpassing doorgevoerd op de toetsing van de drinkwatertarieven. Tot en met 2022 konden drinkwaterbedrijven jaarlijks vrijstellingen krijgen voor toetsen die worden uitgevoerd, wanneer zij goed presteren in de toetsing van de drinkwatertarieven. De ILT heeft in 2022 aangegeven dat een aantal bedrijven in aanmerking kan komen voor een verlaging van de beoordelingsfrequentie van de toetsing van de drinkwatertarieven. De verlaging van de beoordelingsfrequentie is gebaseerd op de beoordeling over 2022. De frequentieverlaging is vervolgens ingegaan bij de beoordeling van de totstandkoming van de drinkwatertarieven 2023.

Uiteindelijk zijn negen van de tien drinkwaterbedrijven in 2023 in aanmerking gekomen voor de verlaging van de toetsingsfrequentie. Alleen voor Waternet geldt dat de drinkwatertarieven in 2023 en 2025 ook nog zijn getoetst, als gevolg van tekortkomingen die de afgelopen jaren zijn geconstateerd. Uit de extra toetsing van 2025 bleek verscherpt toezicht niet meer nodig voor Waternet. Vanaf heden is de toetsing voor Waternet gelijk aan die voor de andere drinkwaterbedrijven. Dit jaar toetst de ACM weer alle drinkwaterbedrijven.

De ACM adviseert om de toetsing op de overschrijding van de toegestane vermogenskosten jaarlijks uit te voeren voor alle drinkwaterbedrijven, om er zeker van te zijn dat alle (mogelijke) overschrijdingen weer teruggegeven worden aan de consumenten. Uit de realisatie van de toegestane vermogenskosten voor 2024 blijkt ook dat er een aantal overschrijdingen zijn. Het lijkt de ACM waardevol als dit ieder jaar kan worden getoetst.

1.3 Bevindingen toetsing totstandkoming drinkwatertarieven 2026

De ACM heeft haar bevindingen, wat betreft de getoetste wettelijke vereisten overeenkomstig de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling, hieronder per drinkwaterbedrijf samengevat.

Bedrijf	Conclusie	Aandachtspunten en opmerkingen
Brabant Water	Handelt volgens wet, besluit en regeling.	Brabant Water heeft een toelichting gegeven op de verdeling van de verschillende categorieën en tariefdragers. Zij geven aan dat deze verdeling niet onderhevig is aan veranderingen en daarom stabiel blijft.
Dunea	Handelt volgens wet, besluit en regeling.	- De uitkomsten van de concernbegroting en het rapportage tabblad in het kostprijsmodel leken van elkaar te verschillen. In een reactie met een aangepast kostprijsmodel heeft Dunea deze verschillen toegelicht en onderbouwd. - Voor de ACM was het onduidelijk welke materialiteitsgrens Dunea hanteert. Deze hebben zij aan ons toegelicht. Na de toelichting zijn de onduidelijkheden opgelost.
Evides	Handelt volgens wet, besluit en regeling.	Evides had geen geactualiseerde toelichting van het kostprijsmodel toegevoegd. Hierdoor is het voor de ACM lastig om de toetsen uit het toetsingskader uit te voeren. Uiteindelijk heeft Evides een update van de toelichting van het kostprijsmodel naar de ACM opgestuurd.
Oasen	Handelt volgens wet, besluit en regeling.	Oasen heeft onderhoudskosten voor brandkranen gedeeltelijk toegewezen aan de wettelijke drinkwatertaak. Oasen heeft toegelicht dat een aantal brandkranen wordt gebruikt om het leidingnet te spuien (schoon te maken) wat bijdraagt aan het leveren van een goede drinkwaterkwaliteit. Op basis van deze uitleg oordeelt de ACM dat Oasen voldoet.
PWN	Handelt volgens wet, besluit en regeling.	Geen aandachtspunten
Vitens	Handelt volgens wet, besluit en regeling.	De overige drinkwatertarieven van Vitens kunnen afwijken van de kostprijs plus WACC-marge in het kader van 'expliciet beleid'. Vitens heeft dit expliciete beleid toegelicht en de ACM constateert dat er is geen sprake van discriminatie.
Waternet	Handelt volgens wet, besluit en regeling.	- De ACM heeft Waternet bevraagd over de aansluiting tussen de concernbegroting en het kostprijsmodel. Waternet heeft de verschillen toegelicht en onderbouwd. Daarnaast heeft de gemeente Amsterdam per abuis de verkeerde vermogenskosten vastgesteld in haar begroting voor 2026. Dit is in het kostprijsmodel van Waternet gecorrigeerd. Waternet handelt hierdoor in lijn met de Drinkwaterwet. - Waternet heeft uitgelegd hoe de indirecte kosten die in de stichting zitten worden toegerekend. De ACM oordeelt dat Waternet voldoet.

Bedrijf	Conclusie	Aandachtspunten en opmerkingen
WBG	Handelt volgens wet, besluit en regeling.	- De aansluiting tussen de bedrijfsbegroting en het kostprijsmodel was onduidelijk voor de ACM. Dit komt omdat de ACM geen inzicht heeft in het programma dat WBG gebruikt voor deze administratie. Om de toetsen uit het toetsingskader goed uit te kunnen voeren vraagt de ACM om in het vervolg ook voor externe partijen de administratie inzichtelijk te maken. - WBG heeft de ACM inzicht verschaft in hun lijst van grootverbruikers. Hierdoor is het mogelijk om de splitsing te maken naar industrie en ziekenhuizen (ander water).
WMD	Handelt volgens wet, besluit en regeling.	Geen aandachtspunten
WML	Handelt volgens wet, besluit en regeling.	Geen aandachtspunten

2 Inleiding

De Autoriteit Consument & Markt (hierna: de ACM) heeft op grond van het wettelijk kader (paragraaf 2.1) een adviserende taak aan de Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) ten aanzien van de totstandkoming van de drinkwatertarieven. Hieronder vallen onder meer de doelstelling van het tarieftoezicht, de adviesrol van de ACM en een overzicht van de relevante wetsartikelen. De ACM heeft in de afgelopen jaren beoordeeld in hoeverre de totstandkoming van de drinkwatertarieven bij de tien Nederlandse drinkwaterbedrijven in overeenstemming is met de geldende wet- en regelgeving.

De drinkwatertarieven dienen op transparante wijze tot stand te komen, non-discriminatoir te zijn en de relevante kosten voor drinkwatertaken te dekken. Dit is van belang omdat de consument – als gebonden afnemer – beschermd dient te worden tegen de natuurlijke regionale monopolie van het drinkwaterbedrijf.

2.1 Wettelijke context advies van de ACM

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Relevant voor het toezicht op de tarieven zijn de artikelen 10 t/m 13 van de Drinkwaterwet, de artikelen 6 t/m 10 van het Drinkwaterbesluit en de artikelen 5 t/m 7 van de Drinkwaterregeling. Samen vormen deze artikelen het kader waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun tarieven moeten vaststellen.

De ILT houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. Volgens artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan de ACM. Op 22 december 2025 heeft de ILT per brief de ACM gevraagd een gerichte toetsing uit te voeren en advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2026.¹

2.2 Doelstelling tarieftoezicht

De centrale doelstelling van de drinkwaterwetgeving is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen². De wetgever heeft beoogd met de Drinkwaterwet de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de drinkwaterbedrijven te leggen. De rol van de Rijksoverheid is daarbij toezichthoudend, voorwaardenscheppend en kaderstellend³.

De genoemde centrale doelstelling vertaalt zich in een aantal meer concrete belangen, die met de Drinkwaterwet worden gewaarborgd:

1. Het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater;
2. Het belang van leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening;
3. Het belang van doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening.

Het tarieftoezicht moet worden geplaatst in het kader van het belang van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd maakt de totstandkoming van de Drinkwaterwet duidelijk dat dit belang niet ten koste mag gaan van het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater en het belang van leveringszekerheid en continuïteit. Kwaliteit van de drinkwatervoorziening staat voorop en alle kosten die nodig zijn om dat te realiseren, dienen bij de bepaling van het tarief meegenomen te worden. Daarbij wordt opgemerkt dat duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening een kernpunt van de

¹ Adviesverzoek totstandkoming drinkwatertarieven 2026: ACM/IN/1078937.

² Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.

³ Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.

wet is en dat drinkwaterbedrijven voldoende moeten investeren om ook op de lange termijn een goede drinkwatervoorziening te verzekeren.⁴

De centrale elementen van het toezicht op de drinkwatertarieven zijn de eisen van kostendekkendheid, transparantie en non-discriminatie van de tarieven. Deze beginselen zijn in de Drinkwaterwet vastgelegd. De consument dient als gebonden afnemer te worden beschermd tegen de monopoliepositie van het drinkwaterbedrijf. Een negatief effect van deze monopoliepositie kan namelijk zijn dat het drinkwaterbedrijf tarieven in rekening brengt die hoger zijn dan noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.⁵

2.3 Beoordelingsfrequentie en gerichte toetsing

De ILT heeft de toetsing van de totstandkoming van de drinkwatertarieven per 2023 anders vormgegeven. Waar er tot 2022 sprake was van risicogerichte toetsing van drinkwaterbedrijven met vrijstellingen voor specifieke toetsen, heeft de ILT per 2023 voor de bedrijven die meerdere opeenvolgende jaren goed hebben gepresteerd de toetsingsfrequentie verlaagd naar tweejaarlijks in plaats van jaarlijks. De beoordeling over 2022 vormde het ijkpunt voor het eventueel toekennen van een verlaging van de beoordelingsfrequentie. Uiteindelijk zijn negen van de tien drinkwaterbedrijven in 2023 in aanmerking gekomen voor de verlaging van de toetsingsfrequentie. Alleen voor Waternet geldt dat de drinkwatertarieven ook in 2023 en 2025 nog zijn getoetst, als gevolg van tekortkomingen die de afgelopen jaren zijn geconstateerd. Na de toetsing van 2025 is gebleken dat de verhoogde toetsingsfrequentie voor Waternet niet meer nodig is. Vanaf heden wordt Waternet op dezelfde manier en frequentie getoetst als de andere drinkwaterbedrijven.

Dit jaar toetst de ACM weer alle drinkwaterbedrijven, waarbij een volledige toetsing geldt voor alle drinkwaterbedrijven.

Deze rapportage bevat het resultaat van de toetsing en daarmee het advies over de tarieven van het tariefjaar 2026 van alle drinkwaterbedrijven. De ACM heeft zich daarbij gebaseerd op de informatie die de ILT heeft ontvangen van elk van de drinkwaterbedrijven.

Naar aanleiding van de aanpassingen op de Drinkwaterwet heeft de ACM een visie geschreven over de toezicht op de drinkwatersector. Daarin adviseert de ACM de minister het wettelijke kader hierop aan te passen, waarbij het integraal en onafhankelijke markttoezicht wordt belegd bij een instantie.⁶

2.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 3 beschrijft de ACM de uitwerking van de, in paragraaf 2.1 beschreven, context in een concreet toetsingskader. Hierin is ook de achtergrond van de gerichte toetsing beschreven. In hoofdstuk 4 volgt de inhoudelijke beoordeling van de tarieven 2026. De ACM vat haar oordeel over de door haar uitgevoerde toetsen samen in hoofdstuk 5.

⁴ Tweede Kamer, 2006–2007, 30 895, nr. 3 (MvT), p. 30. En: Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 895, D (MvA), p. 16/17.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 18 (Amendement Jansen) en Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 25 (Amendement Van der Staaij).

⁶ [Visie ACM Drinkwater](#)

3 Toetsingskader Drinkwatertarieven

Ten behoeve van de toetsing van de drinkwatertarieven heeft de ILT, in overleg met de ACM, het Toetsingskader drinkwatertarieven (hierna: Toetsingskader) opgesteld. Dit Toetsingskader biedt de drinkwaterbedrijven nader inzicht in de wijze waarop zij invulling moeten geven aan het wettelijk kader.

Het Toetsingskader geeft aan hoe de verschillende onderdelen van de wet getoetst worden en waarover (meer) informatie moet worden versterkt of (meer) toelichting moet worden gegeven. Met dit toetsingskader heeft de toezichthouder beoogd de wijze van de toetsing van de tarieven transparanter te maken door het formaliseren van de door de jaren heen gehanteerde toetsingsmethodiek. Bij de toetsing van de drinkwatertarieven 2026 is het Toetsingskader 2023 als uitgangspunt gehanteerd.

In paragraaf 3.1 wordt de achtergrond van de gerichte toetsing beschreven. In paragraaf 3.2 is opgenomen welke wettelijke vereisten de ACM toetst op basis van de adviesaanvraag van de ILT. In paragraaf 3.3 wordt de werking van het kostprijsmodel beschreven. Paragraaf 3.4 gaat in op de betrokken informatie en het proces.

3.1 Gerichte toetsing tarieven 2026

Zoals uiteengezet in paragraaf 2.3 voert de ACM op verzoek van de ILT een gerichte toetsing uit. Dit betekent dat niet alle toetsen uit het Toetsingskader zijn uitgevoerd. De ILT heeft hiervoor een meerjarenplan opgesteld om te zorgen dat elke wettelijke vereiste met voldoende regelmaat getoetst wordt. In haar adviesaanvraag heeft de ILT per drinkwaterbedrijf gespecificeerd welke wettelijke vereisten dit jaar getoetst worden. Deze selectie is mede gemaakt op basis van voorgaande beoordelingen en de aanpassing van het Toetsingskader. De gerichte toetsing houdt dit jaar in dat alle wettelijke toetsen uit het Toetsingskader Drinkwatertarieven 2023 worden uitgevoerd, met uitzondering van het aspect “kostenefficiëntie” en “verbeterplan”.

3.2 Inhoudelijke toetsing

Op verzoek van de ILT zijn de volgende toetsen in 2026 uitgevoerd. Een uitgebreidere toelichting van deze toetsen zijn opgenomen in Bijlage 1.

3.2.1 Toetsen van de kosten

3.2.1.1 Totstandkoming van de begroting

1. Aansluiting met concernbegroting (Drinkwaterwet, artikel 12, eerste lid);

3.2.1.2 Splitsing kosten naar drinkwatertaken

2. Splitsing kosten (Drinkwaterbesluit, artikel 8, eerste lid)
3. Ander water dan drinkwater (Drinkwaterbesluit, artikel 10, vierde lid)

3.2.1.3 Vermogenskosten

4. Waardering historische kostprijs (Drinkwaterwet, artikel 11, vierde lid)
5. Toerekening kosten activa (Drinkwaterwet, artikel 11 derde lid)
6. Activawaarde gemiddelde van begrote totaal (Drinkwaterregeling, artikel 6, tweede lid)
7. Buitenland (Drinkwaterbesluit, Artikel 8, tweede lid)
8. Begrote vermogenskosten bedragen niet meer dan de WACC (Drinkwaterwet artikel 11, tweede lid en Drinkwaterregeling artikel 6, eerste lid)
9. Compensatie positief verschil gerealiseerde en toegestane vermogenskosten (Drinkwaterwet, artikel 12, tweede en derde lid)

3.2.1.4 Toetsen van de opbrengsten

10. Omzet (Drinkwaterbesluit, artikel 9, eerste lid sub a)

3.2.1.5 Toetsen van de tarieven

11. Opbouw tarieven (Drinkwaterbesluit, artikel 10, derde lid)
12. Tariefstelling – op kosten gebaseerd (Drinkwaterbesluit, artikel 9, eerste lid sub b)
13. Discriminatie (Drinkwaterwet artikel 11, eerste lid)

3.2.1.6 Overkoepelende toetsen

14. Kostendekkende tarieven (Drinkwaterwet artikel 11, eerste lid)
15. Publicatie (Drinkwaterbesluit, artikel 10, tweede lid)

3.2.2 Uitgevoerde toetsen in 2026

Op verzoek van de ILT, en vanwege de uitkomsten van de toetsing op de drinkwatertarieven 2024 en 2025, worden alle toetsen zoals hierboven weergegeven uitgevoerd voor alle drinkwaterbedrijven over 2026. In 2024 heeft de ACM de suggestie gedaan om de realisatie van de toegestane vermogenskosten jaarlijks te toetsen. De ILT heeft deze suggestie niet overgenomen. De ACM benadrukt nogmaals dat zij het noodzakelijk vindt dat deze toets jaarlijks wordt uitgevoerd, om te controleren of de consument niet te hoge vermogenskosten betaalt.

3.3 Beschrijving kostprijsmodel

Alle drinkwaterbedrijven hanteren een kostprijsmodel ter onderbouwing van de totstandkoming van de drinkwatertarieven 2026, deze is nader toegelicht in 0. Het doel van de kostprijsmodellen is om op transparante wijze aan te tonen dat de drinkwatertarieven kostendekkend, transparant en non-discriminatoir zijn. Ieder individueel drinkwaterbedrijf is daarbij verantwoordelijk voor de invulling van dit kostprijsmodel. Het kostprijsmodel dient er voor om het onderscheid tussen de kosten voor drinkwatertaken en niet-drinkwatertaken inzichtelijk te maken (ter voorkoming van kruissubsidiëring). De ACM gebruikt dit kostprijsmodel om de toetsing op de drinkwatertarieven 2026 uit te kunnen voeren.

3.4 Betrokken informatie en proces

In december 2025 heeft de ACM voor de toetsing van de drinkwatertarieven 2026 de volgende informatie van de ILT per drinkwaterbedrijf ontvangen:

- Kostprijsmodel 2026;
- Onderbouwing tarieven 2026;
- Begroting (goedgekeurd door de aandeelhouders) 2026;
- Bedrijfsverslag 2024 (gecontroleerd door een onafhankelijke accountant), om de gerealiseerde WACC aan te tonen;
- Overige bijlagen ter verduidelijking/ondersteuning/onderbouwing bij het kostprijsmodel.

4 Toetsing van de totstandkoming van de drinkwatertarieven

In dit hoofdstuk beschrijft de ACM de verrichte toetsen op de totstandkoming van de drinkwatertarieven en de uitkomsten daarvan per drinkwaterbedrijf.

4.1 Totstandkoming van de begroting

4.1.1 Toelichting toets

Uit artikel 12, eerste lid van de Drinkwaterwet volgt dat uit de begroting van het drinkwaterbedrijf moet blijken op welke wijze de kosten in de tarieven zijn verwerkt.

De drinkwaterbedrijven hanteren een kostprijsmodel (zie 0 voor nadere toelichting) om uit de concernbegroting de kosten voor enkel wettelijke drinkwatertaken te destilleren. Het kostprijsmodel vormt daarmee de basis voor de totstandkoming van de tarieven van het drinkwaterbedrijf. De ACM acht de aansluiting tussen de kosten uit het kostprijsmodel met de begroting zoals goedgekeurd door de directie en Raad van Commissarissen hierbij essentieel. De begroting geeft namelijk onder meer inzicht in de verwachte opbrengsten, kosten en het resultaat. Als deze aansluiting er niet is, kan de ACM niet nagaan op welke wijze de kosten in de tarieven zijn verwerkt.

4.1.2 Beoordeling ACM

De ACM stelt vast dat de aansluiting tussen de concernbegroting en de kosten in het kostprijsmodel voor ieder drinkwaterbedrijf zichtbaar is vastgelegd, en dat de aansluiting achteraf op grond van de begroting is te maken. De ACM stelt vast dat alle drinkwaterbedrijven handelen conform artikel 12, eerste lid van de Drinkwaterwet. De aandachtspunten per drinkwaterbedrijf zijn waar relevant hieronder vermeld.⁷

4.1.3 Aandachtspunten per bedrijf

4.1.3.1 Dunea

De ACM heeft aanvullende vragen gesteld over de aansluiting tussen de concernbegroting en het kostprijsmodel. Door tegenstrijdigheden tussen de twee modellen is het op voor de ACM onduidelijk hoe deze tot elkaar verhouden. Dunea heeft deze verschillen verder toegelicht en onderbouwd met een aangepast kostprijsmodel. Daarnaast merkte de ACM op dat Dunea het verschil tussen de jaarrekening en de kostprijsbegroting als immaterieel beoordeelt, maar is het niet duidelijk wat de materialiteitsgrens is die Dunea hanteert. In hun reactie licht Dunea toe dat ze een materialiteitsgrens van € 180.000 hanteren en dat het verschil van € 34.092 hier ruim onder valt. Door deze aanvullende toelichtingen concludeert de ACM dat Dunea handelt conform artikel 12, eerste lid van de Drinkwaterwet.

4.1.3.2 WBG

De ACM merkt op dat de aansluiting van de bedrijfsbegroting en het kostprijsmodel niet duidelijk zijn. WBG heeft toegelicht dat zij een programma (Fincite) gebruiken om zo de kosten, tariefdragers, opbrengsten en dergelijke navolgbaar te maken. De ACM heeft hier geen inzicht in en kan op deze manier niet de toetsing van de tarieven uitvoeren. Na overleg tussen de ACM en WBG hebben zij de aansluiting laten zien en toegelicht, waardoor dit voor de ACM inzichtelijk bleek. De ACM heeft met WBG afgesproken dat zij in het vervolg er voor zorgen dat de aansluiting met de concernbegroting en de totstandkoming van de tarieven direct inzichtelijk is voor de ACM. De ACM stelt vast dat WBG, na de extra toelichting, handelt conform artikel 12, eerste lid van de Drinkwaterwet.

⁷ Zoals ook blijkt uit paragraaf **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**, heeft niet ieder bedrijf aandachtspunten. Daarom worden alleen de relevante aandachtspunten per bedrijf per toets gepresenteerd.

4.1.3.3 Waternet

De ACM heeft Waternet aanvullend bevraagd over de aansluiting tussen de concernbegroting en het kostprijsmodel. Waternet heeft per mail uiteengezet hoe de getallen uit het Excel-kostprijsmodel te relateren zijn aan de begrotingscijfers van de gemeente Amsterdam. Hierbij licht Waternet toe dat de begrotingscijfers door de gemeente Amsterdam worden vertaald naar de drinkwatertaak en hier vervolgens een aantal correcties op worden toegepast, waaronder een WACC-correctie. De ACM heeft waternet gevraagd waarom er een WACC-correctie van 2023 in het kostprijsmodel is teruggedraaid. Waternet licht toe dat de WACC-correctie van het boekjaar 2023 per abuis niet als incidenteel maar als structureel is opgenomen bij de begrotingsmutaties van de gemeente Amsterdam voor de tarieven van 2025. Daardoor geeft de door de gemeente vastgestelde begroting voor 2026 niet de juiste vermogenskosten weer. Hier is in het kostprijsmodel weer voor gecorrigeerd. De per abuis structureel opgevoerde WACC-correctie is in de kadernota 2026 weer aangepast. De ACM stelt vast dat Waternet handelt conform artikel 12, eerste lid van de Drinkwaterwet.

4.2 Werkwijze classificatie van activiteiten

4.2.1 Toelichting toets

Uit artikel 8, eerste lid, van het Drinkwaterbesluit volgt dat uitsluitend de kosten die betrekking hebben op de drinkwatertaken genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid van de Drinkwaterwet mogen worden doorberekend in de drinkwatertarieven. Er mogen dus geen (verborgen) kosten van niet-wettelijke taken in worden doorberekend.

Het drinkwaterbedrijf moet in het toelichtingendocument inzicht verstrekken in de keuzes, overwegingen en uitgangspunten die zij heeft gemaakt bij het toewijzen van kosten aan elk van de activiteiten. Het drinkwaterbedrijf moet daarvoor de volgende stappen doorlopen:

1. Het drinkwaterbedrijf beschrijft op welke wijze zij waarborgt dat zij in ieder geval alle activiteiten identificeert die onder artikel 7, eerste en tweede lid, van de Drinkwaterwet vallen. Dit moet leiden tot een overzicht van geïdentificeerde activiteiten, te clusteren in drie categorieën: drinkwaterlevering (inclusief verwijzing naar relevant wetsartikel), niet-wettelijke taken en buitenlandse activiteiten.
2. Het drinkwaterbedrijf moet onderscheid maken tussen directe kosten (welke direct te relateren zijn aan een activiteit) en indirecte kosten en inzichtelijk maken hoe zij dit onderscheid heeft kunnen maken en welke keuzes daaraan ten grondslag liggen (inclusief verdeelsleutels). Het drinkwaterbedrijf moet ook inzicht geven in de procesmatige kant ten aanzien van de verdeling van kosten en in de materialiteitsgrens die wordt gehanteerd.
3. Het drinkwaterbedrijf beschrijft op welke wijze zij de indirecte kosten toewijst aan de geïdentificeerde activiteiten, waarbij een toelichting wordt gegeven op de gebruikte verdeelsleutels (die passend en redelijk moeten zijn).
4. Het drinkwaterbedrijf moet een overzicht geven van de directe en indirecte kosten per activiteit inclusief een procesbeschrijving.

4.2.2 Beoordeling ACM

De ACM stelt vast dat de drinkwaterbedrijven alleen de kosten van wettelijke taken in de drinkwatertarieven hebben doorberekend en dat zij daarbij voldoende inzicht hebben gegeven in de keuzes, overwegingen en uitgangspunten bij het toewijzen van de kosten aan elk van de activiteiten. De ACM stelt vast dat alle drinkwaterbedrijven handelen conform artikel 8, eerste lid van het Drinkwaterbesluit. Hieronder volgen de aandachtspunten per drinkwaterbedrijf.

4.2.3 Aandachtspunten per bedrijf

4.2.3.1 WMD

De ACM heeft WMD gevraagd om extra toelichting te geven op de toerekening van de indirecte kosten aan de drinkwatertarieven. Voor de ACM was onduidelijk welke verdeelsleutels hiervoor worden gebruikt en waar deze op gebaseerd zijn. WMD heeft toegelicht dat de verdeelsleutels vastgesteld zijn op basis van de mate waarin de ondersteunende processen worden ingezet ten behoeve van de hoofdprocessen.

Ook zijn deze verdeelsleutels met de ACM gedeeld. De ACM heeft dit overzicht bekeken en concludeert dat WMD handelt conform artikel 8, eerste lid van het Drinkwaterbesluit.

4.2.3.2 Oasen

Aan Oasen heeft de ACM een vraag gesteld over de onderhoudskosten van brandkranen. Oasen heeft deze kosten gedeeltelijk toegewezen aan de wettelijke drinkwatertaak, terwijl de ILT de aanleg, het onderhoud en de inspectie van brandkranen als niet-wettelijke activiteit definieert. Oasen heeft toegelicht dat een aantal brandkranen wordt gebruikt om het leidingnet te spuien (schoon te maken) wat bijdraagt aan het leveren van een goede drinkwaterkwaliteit. Op basis van deze uitleg oordeelt de ACM dat Oasen handelt conform artikel 8, eerste lid van het Drinkwaterbesluit.

4.2.3.3 Waternet

De ACM heeft Waternet gevraagd om toe te lichten hoe er in het kostprijsmodel onderscheid wordt gemaakt tussen directe en indirecte kosten. Dat was voor de ACM niet goed navolgbaar. Waternet laat weten dat er vanwege de constructie met de stichting indirecte kosten in de stichting zitten. Waternet heeft verder helder uitgelegd hoe deze kosten worden toegerekend. De ACM kon deze uitleg volgen en concludeert dat Waternet handelt conform artikel 8, eerste lid van het Drinkwaterbesluit.

4.2.3.4 Uniform kostprijsmodel

Voor een goede toetsing heeft de ACM nodig dat de kostprijsmodellen op uniforme wijze worden aangeleverd, waardoor het voor de ACM beter navolgbaar wordt op welke wijze tarieven tot stand komen. Op dit moment zijn de kostprijsmodellen die de ACM ontvangt voor de toetsing sterk verschillend in vorm en kwaliteit. Het is wenselijk om meer te werken met doorlinken binnen het sjabloon en duidelijkere bronvermeldingen (naar eventuele andere bestanden en tabbladen), om de begrijpelijkheid te vergroten. Ook wordt het werkbaarder als bijvoorbeeld alle drinkwaterbedrijven een samenvattend tabblad '*rapportage ILT*' opnemen in het kostprijsmodel zoals een aantal drinkwaterbedrijven nu ook al doen. De ACM verzoekt de ILT, zoals ook al in eerdere rapporten geadviseerd, om in overleg met de sector tot een uniform model voor het kostprijsmodel te komen. Dit heeft geen betrekking op de wijze waarop tarieven tot stand komen, maar betreft slechts de vorm en kwaliteit waarop de kostprijsmodellen worden aangeleverd.

4.3 Ander water dan drinkwater

4.3.1 Toelichting toets

Uit artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit volgt dat het drinkwaterbedrijf inzicht verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van 'ander water' dan drinkwater.

De Drinkwaterwet (artikel 1) omschrijft drinkwater als "water bestemd of mede bestemd om te drinken, te koken of voedsel te bereiden dan wel voor andere huishoudelijke doeleinden, met uitzondering van warm tapwater, dat door middel van leidingen ter beschikking wordt gesteld aan consumenten of andere afnemers". 'Ander water' is water dat – ongeacht of het van drinkwaterkwaliteit is – gebruikt wordt voor een andere toepassing, zoals industrie- of productiewater.

Het drinkwaterbedrijf moet in het kostprijsmodel de kosten voor 'ander water' (een niet-wettelijke drinkwateractiviteit) scheiden van de wettelijke drinkwateractiviteiten en inzicht geven in de afzet van 'ander water' (in m³), om zodoende inzicht te krijgen van het relatieve belang van deze categorie.

4.3.2 Beoordeling ACM

De ACM stelt vast dat de drinkwaterbedrijven inzicht hebben verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van ander water en de afzet van ander water. De drinkwaterbedrijven geven hiermee voldoende inzicht in de afzet van 'ander water' (in m³) en zodoende voldoende inzicht in het relatieve belang van deze categorie. De drinkwaterbedrijven handelen hiermee conform artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit. De drinkwaterbedrijven maken echter (nog) geen

onderscheid in de kost- en verkoopprijzen tussen drinkwater en ander water. Een dergelijk onderscheid zorgt voor beter inzicht in het relatieve belang van de verschillende categorieën. De aandachtspunten per bedrijf zijn hieronder gepresenteerd.

4.3.3 Aandachtspunten per bedrijf

4.3.3.1 WML

De ACM heeft WML gevraagd naar de verdeling van de verkoopkosten tussen een aansluiting van een woonhuis en een proceswataansluiting. Volgens de toelichtingen en het kostprijsmodel verdeelt WML deze verkoopkosten gelijk over deze aansluitingen. De ACM vraagt zich af of de overweging ook wordt meegenomen dat deze verkoopkosten kunnen verschillen. WML licht toe dat op basis van Activity Based Costing de verkoopkosten niet afhankelijk zijn van de afname, en deze dus niet verschillen tussen een proceswater of een woonhuisaansluiting. Op basis van deze uitleg voldoet WML aan artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit.

4.3.3.2 Evides

De ACM heeft Evides gevraagd of het mogelijk was om het ITP-model, waar in het toelichtingen document naar wordt verwezen, ook met de ACM te delen. Evides heeft dit document met de ACM gedeeld. Op basis van de uitleg voldoet Evides aan artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit.

4.3.3.3 WBG

De ACM merkt op dat het niet mogelijk is om op basis van het toelichtingenmodel en het kostprijsmodel een splitsing te maken naar industrie en ziekenhuizen. WBG licht toe dat de namen van de grootverbruikers weg zijn gelaten uit het overzicht en heeft de ACM dit volledige overzicht verschaft. Ook merken zij op dat de ziekenhuizen hieruit hebben gelaten omdat deze drinkwater betreffen. De ACM concludeert dat WBG volgens artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit handelt.

4.4 Vermogenskosten

In deze paragraaf beschrijft de ACM zes verrichte toetsen die vallen onder de noemer vermogenskosten met de bijbehorende uitkomsten van de toetsing.

4.4.1 Waardering historische kostprijs

4.4.1.1 Toelichting toets

Uit artikel 11, vierde lid, van de Drinkwaterwet volgt dat de activawaarde als grondslag geldt voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend. De materiële vaste activawaarde wordt daarbij gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Uit de waarderingsgrondslagen van de jaarrekening van het drinkwaterbedrijf dient te blijken dat waardering tegen historische kosten plaatsvindt. Ook dient te blijken op welke wijze de activawaarde uit het kostprijsmodel zich verhoudt tot de activawaarde in de jaarrekening. Vanwege het tijdsaspect is een toelichting (verloopstaat) nodig tussen de werkelijke stand van de laatste jaarrekening (voor 2024) en de verwachte activawaarde zoals opgenomen in het kostprijsmodel (voor 2026).

4.4.1.2 Beoordeling ACM

De ACM concludeert dat de drinkwaterbedrijven handelen in overeenstemming met artikel 11, vierde lid, van de Drinkwaterwet. Uit hun werkwijze blijkt dat zij transparant zijn over de opbouw van hun tarieven. Daarbij maken zij duidelijk dat de vermogenskosten die in deze tarieven worden verwerkt, zijn gebaseerd op de waarde van activa die wordt vastgesteld op grond van de historische kostprijs. Met andere woorden, de oorspronkelijke aanschafwaarde van deze activa vormt het uitgangspunt voor de berekening van de kosten die aan afnemers worden doorberekend.

4.4.2 Toerekening kosten activa

4.4.2.1 Toelichting toets

Artikel 11, derde lid van de Drinkwaterwet schrijft voor dat de toerekening van de kosten van materiële vaste activa plaatsvindt op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald. De bedrijfseconomische principes houden in dat kosten verdeeld worden op basis van het relatieve gebruik (de inzet) van het actief voor een bepaalde activiteit. Hierbij is onderscheid te maken naar activa die eenduidig voor één activiteit worden ingezet (enkelvoudig) en activa die voor meerdere activiteiten (meervoudig) worden ingezet.

Het drinkwaterbedrijf dient toe te lichten hoe zij vanuit de totale activa een verdeling hebben gemaakt naar (i) enkelvoudige inzet of (ii) meervoudige inzet. In geval van meervoudige inzet van de activa zal het drinkwaterbedrijf toe moeten lichten hoe zij de verdeling heeft gemaakt van de activawaaarde en de afschrijvingskosten over de activiteiten waar het actief op toeziet.

4.4.2.2 Beoordeling ACM

De ACM concludeert dat de drinkwaterbedrijven handelen in overeenstemming met artikel 11, derde lid van de Drinkwaterwet. De drinkwaterbedrijven geven duidelijk inzicht op de manier waarop de kosten worden toegerekend. Door de duidelijke overzichten is het voor de ACM mogelijk om te herleiden op welke manier de kosten en activiteiten aan elkaar worden gerelateerd. Ook zijn deze processen transparant gemaakt door de drinkwaterbedrijven.

4.4.3 Activawaaarde is gemiddelde van begrote totaal

4.4.3.1 Toelichting toets

Uit artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling volgt dat het drinkwaterbedrijf de activawaaarde moet berekenen als het gemiddelde van de activawaaarde per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. De liquide middelen worden niet tot de activawaaarde gerekend.

4.4.3.2 Beoordeling ACM

De ACM stelt vast dat de drinkwaterbedrijven handelen conform artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling.

4.4.3.3 Aandachtspunten per bedrijf

4.4.3.3.1 Brabant Water

De ACM heeft Brabant Water gevraagd om een toelichting met betrekking tot de berekening van de gemiddelde activawaaarde. De ACM vroeg om verduidelijking voor de aansluiting op het kostprijsmodel, die door Brabant Water nader is toegelicht. Gegeven deze uitleg voldoet Brabant Water aan artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling.

4.4.3.3.2 Dunea

De ACM heeft Dunea gevraagd naar de aansluiting van het toelichtingendocument met het kostprijsmodel. Het was voor de ACM niet duidelijk waar de tegenstrijdigheid in de cijfers van de gemiddelde activawaaarden tussen de twee modellen vandaan kwam. In een reactie heeft Dunea toegelicht dat dit komt doordat de totale activawaaarden worden gecorrigeerd voor het ander water percentage. Hierdoor sluit het kostprijsmodel wel aan op de toelichting. Gegeven deze uitleg voldoet Dunea aan artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling.

4.4.3.3.3 Evides

De ACM heeft Evides gevraagd hoe de betreffende berekening van de gemiddelde activawaaarden tot stand is gekomen. Dit kwam voornamelijk omdat Evides geen geactualiseerde toelichting van het kostprijsmodel had verschaft aan de ACM voor 2026. Naar aanleiding van deze vraag heeft Evides een geüpdatete toelichting gegeven van het kostprijsmodel. Ook hebben zij de totstandkoming van de

gemiddelde activawaarden toegelicht. Volgens de ACM is de werkwijze nu duidelijk en Evides handelt conform artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling.

4.4.4 Kosten buitenlandse activiteiten (1%-regeling)

4.4.4.1 Toelichting toets

Uit artikel 8, tweede lid, van het Drinkwaterbesluit volgt dat de kosten voor bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland maximaal 1% mogen bedragen van de geraamde omzet van de drinkwatertaken. Het drinkwaterbedrijf dient hiervoor toe te lichten welke kostensoorten worden toegewezen aan de buitenlandactiviteiten en welke activa toezien op de buitenlandactiviteiten (inclusief activawaarde en omvang afschrijvingskosten).

De beoordeling van de kosten van de buitenlandse activiteiten vindt plaats op basis van de netto kosten. Dit betekent dat eventuele opbrengsten of besparingen die zijn gerelateerd aan de buitenlandse activiteiten ook in beschouwing worden genomen bij de toetsing.

4.4.4.2 Beoordeling ACM

In tabel 1 is per drinkwaterbedrijf het procentuele aandeel van de begrote netto kosten voor buitenlandse activiteiten opgenomen ten opzichte van de geraamde omzet van drinkwatertaken.

Bedrijf	Begrote netto kosten voor activiteiten in het buitenland	Procentueel aandeel in geraamde omzet drinkwatertaken
Brabant Water	€ 442.100	0,17%
Dunea	€ 242.470	0,13%
Evides	€ 1.750.000	0,61%
Oasen	€ 136.075	0,15%
PWN	€ 1.355.000	0,51%
Vitens	€ 734.205	0,46%
Waternet	€ 1.388.722	0,88%
WBG	€ 289.000	0,35%
WMD	€ 100.000	0,17%
WML	€ 546.000	0,36%

Tabel 1: Kosten buitenlandse activiteiten per drinkwaterbedrijf

4.4.4.3 Aandachtspunten per bedrijf

4.4.4.3.1 Oasen

De ACM heeft Oasen gevraagd naar de aansluiting van het toelichtingendocument met het kostprijsmodel. Het was voor de ACM niet duidelijk waar de tegenstrijdigheid in de cijfers van de kosten van buitenlandse activiteiten tussen de twee modellen vandaan kwam. In het toelichtingenmodel wordt namelijk gesproken over lagere netto kosten voor buitenlandactiviteiten dan in het kostprijsmodel. In een reactie heeft Oasen dit toegelicht en stapsgewijs de aansluiting tussen de twee documenten getoond. Hierdoor sluit het kostprijsmodel aan op de toelichting. Gegeven deze uitleg voldoet Oasen aan artikel 8, tweede lid van de Drinkwaterwet.

4.4.5 Begrote vermogenskosten bedragen niet meer dan vastgestelde WACC

4.4.5.1 Toelichting toets

Uit artikel 11, tweede lid van de Drinkwaterwet en artikel 6, eerste lid van de Drinkwaterregeling volgt dat het drinkwaterbedrijf de vastgestelde vermogenskostenvergoeding niet mag overschrijden.⁸ De

⁸ Dit betekent dat het drinkwaterbedrijf ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet (hierna: WACC) mag hanteren. De WACC is het quotiënt van de vermogenskosten en de gemiddelde waarde van de activa.

vermogenskostenvergoeding is bedoeld om een redelijk, maar begrensd rendement te behalen op de drinkwatertaken zoals bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid van de Drinkwaterwet.

4.4.5.2 Beoordeling ACM

Bedrijf	Begrote vermogenskosten t.o.v. activawaarde
Brabant Water	3,77%
Dunea	4,32%
Evides	4,22%
Oasen	4,32%
PWN	4,17%
Vitens	4,22%
Waternet	1,06%
WBG	4,21%
WMD	4,22%
WML	4,10%

Tabel 2: Begrote vermogenskosten 2026 per drinkwaterbedrijf (maximaal 4,32%)

Uit tabel 2 blijkt dat de begrote vermogenskosten voor drinkwaterlevering voor 2026 van alle drinkwaterbedrijven, na correctie op overschrijdingen, lager dan of gelijk zijn aan de maximaal toegestane vermogenskosten. De ACM stelt vast dat alle drinkwaterbedrijven in lijn handelen met artikel 11, tweede lid van de Drinkwaterwet, artikel 6, eerste lid van de Drinkwaterregeling. De aandachtspunten per bedrijf zijn hieronder gepresenteerd.

4.4.6 Compensatie positief verschil gerealiseerde en toegestane vermogenskosten

4.4.6.1 Toelichting toets

Uit artikel 12, tweede en derde lid van de Drinkwaterwet volgt dat het drinkwaterbedrijf een toets moet uitvoeren op de gerealiseerde vermogenskosten om vast te stellen of sprake is van een overschrijding van de toegestane vermogenskosten. Het drinkwaterbedrijf legt dit vast in een verslag vergezeld van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Indien uit dit verslag blijkt dat er sprake is van een overschrijding dient het drinkwaterbedrijf dit te compenseren in de tarieven voor het jaar t+2.

4.4.6.2 Beoordeling ACM

De maximaal toegestane vermogenskostenvergoeding was in 2024 2,95%.⁹ In tabel 3 zijn de gerealiseerde vermogenskosten in 2022 per drinkwaterbedrijf weergegeven.

Bedrijf	Gerealiseerde vermogenskosten t.o.v. activawaarde
Brabant Water	1,71%
Dunea	2,15%
Evides	2,50%
Oasen	3,48%
PWN	1,36%
Vitens	3,07%
Waternet	6,85%
WBG	2,33%
WMD	2,52%
WML	3,20%

Tabel 3: Begrote vermogenskosten 2024 per drinkwaterbedrijf (maximaal 2,95%)

⁹ Rapport WACC-drinkwater 2022-2023/2024: ACM/21/053238

De ACM stelt vast dat vier van de drinkwaterbedrijven de toegestane vermogenskosten in 2024 hebben overschreden. Volgens de regels is deze overschrijding gecompenseerd in 2026. De ACM stelt vast dat alle drinkwaterbedrijven handelen conform artikel 12, tweede en derde lid van de Drinkwaterwet.

4.5 Totstandkoming van de omzet

4.5.1 Toelichting toets

Uit artikel 9, eerste lid (sub a) van het Drinkwaterbesluit volgt dat de met de drinkwatertaken te behalen omzet mede dient te zijn gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar. Bij de wijze van berekening van de tarieven is de verwachte ontwikkeling in de afzet een element. De verwachte ontwikkeling in de afzet is – mede – gebaseerd op de (trends in de) afzet in voorgaande jaren.

De omzetontwikkeling volgt direct uit de afzetontwikkeling in combinatie met tariefwijzigingen. Het drinkwaterbedrijf maakt inzichtelijk of de omzet in 2026 plus afzetgroei en tariefwijzigingen in lijn ligt met de omzet in 2026. De verwachte ontwikkeling van de afzet, zowel verbruik als aantal aansluitingen, dient hiervoor gemotiveerd weergegeven te worden. Hiertoe is tenminste een eenduidige koppeling tussen gerealiseerde afzet in 2026 en de verwachte afzet in de omzetberekening 2026 gemaakt. Deze kan eventueel onderbouwd worden met de ontwikkeling in de afzet uit voorgaande jaren. De weergegeven afzetontwikkelingen dienen toegelicht te worden.

4.5.2 Beoordeling ACM

De ACM stelt vast dat de drinkwaterbedrijven inzichtelijk hebben gemaakt hoe de verwachte omzetontwikkeling volgt uit de verwachte ontwikkelingen in de afzet in combinatie met de tariefwijzigingen. De ACM stelt vast dat alle bedrijven handelen conform artikel 9, eerste lid (sub a) van het Drinkwaterbesluit. Hieronder worden de aandachtspunten per bedrijf gepresenteerd.

4.6 Opbouw tarieven

4.6.1 Toelichting toets

Uit artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit volgt dat het drinkwaterbedrijf inzichtelijk dient te maken hoe de tarieven voor alle tariefdragers zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten (operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen). Het drinkwaterbedrijf dient hiertoe twee verwerkingsslagen te maken:

1. De totale kosten moeten worden verdeeld over een vijftal hoofdprocessen (te weten water variabel, productie, distributie, aansluiting en verkoop), en
2. De kosten vanuit deze hoofdprocessen moeten worden verdeeld naar de tariefdragers water (variabel) en capaciteit (vastrecht).

4.6.2 Beoordeling ACM

De ACM constateert dat uit het kostprijsmodel en het toelichtingsdocument van de drinkwaterbedrijven blijkt hoe de toerekening van de totale kosten over de vijf hoofdprocessen heeft plaatsgevonden en welke uitgangspunten aan deze toerekening ten grondslag liggen. Ook is het duidelijk hoe de kosten worden verdeeld naar de tariefdragers. De ACM stelt vast dat de drinkwaterbedrijven handelen conform artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

4.6.3 Aandachtspunten per bedrijf

4.6.3.1 Brabant Water

De ACM heeft Brabant Water gevraagd naar de verdeling van de verschillende categorieën en tariefdragers. De ACM vroeg zich af in hoeverre deze verdeling onderhevig is aan veranderingen en hoe vaak dit wordt herzien gezien de actuele ontwikkelingen. Brabant Water maakt duidelijk dat deze

verdeling niet onderhevig is aan veranderingen en erg statisch is. De ACM stelt vast dat Brabant Water handelt conform artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

4.7 Tariefstelling – op kosten gebaseerd

4.7.1 Toelichting toets

Uit artikel 9, eerste lid, onderdeel b van het Drinkwaterbesluit volgt dat uit het kostprijsmodel dient te blijken op welke wijze de geraamde kosten worden doorberekend in de drinkwatertarieven. Uit de brief van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu aan de ILT van 19 november 2013, lenM kenmerk IENM/BSK-20 13/268016 volgt ook dat tarieven transparant dienen te zijn en in redelijke verhouding dienen te staan tot de kosten.

4.7.2 Beoordeling ACM

De ACM stelt vast dat de drinkwaterbedrijven handelen conform artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit.

4.8 Tarieven zijn niet discriminerend

4.8.1 Toelichting toets

Uit artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet volgt dat het drinkwaterbedrijf tarieven hanteert die niet discriminerend zijn. Aan de eis van niet-discriminerende tarieven wordt ten minste voldaan als gelijke tarieven gerekend worden voor gelijke gevallen. Dit houdt in dat er een objectief verschil tussen afnemersgroepen moet bestaan om een ander tarief te rechtvaardigen.

4.8.2 Beoordeling ACM

De ACM stelt vast dat de drinkwaterbedrijven handelen conform artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet.

4.8.3 Aandachtspunten per bedrijf

4.8.3.1 WML

Uit de toelichting op het kostprijsmodel blijkt dat WML nog enige contracten heeft met discriminerende tarieven. De ACM heeft gevraagd wat het aandeel van de afzet is wat nog discriminerende tarieven heeft. WML geeft aan dat dit nog om 43.000 m³ van de afzet gaat en dat deze contracten na 2026 zijn afgelopen. Dan kent WML geen gedifferentieerde tarieven meer. Na de extra toelichting van WML is dit duidelijk en de ACM stelt vast dat WML handelt conform artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet.

4.8.3.2 Vitens

Bij Vitens stond in de toelichting op het kostprijsmodel opgenomen dat er bij overige drinkwatertarieven kan worden afgeweken van de kostprijs plus WACC-marge in het kader van 'expliciet beleid'. Het was voor de ACM onduidelijk wat dit betekende, dus zijn hier nadere vragen over gesteld. Vitens heeft toegelicht dat er bij de overige wettelijke producten, zoals aanmaningen of incassokosten, een alternatieve tariefstelling geldt die geen directe relatie heeft met de kosten. Binnen deze productgroepen betalen klanten wel altijd hetzelfde tarief, zodat er geen sprake is van discriminatie. De ACM stelt daarom vast dat Vitens handelt conform artikel 11, eerste lid van de Drinkwaterwet.

4.9 Tarieven zijn kostendekkend op totaalniveau

4.9.1 Toelichting toets

Uit artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit volgt dat het drinkwaterbedrijf kostendekkende tarieven moet hanteren. Een drinkwaterbedrijf voldoet aan deze eis wanneer de totale begrote omzet voor drinkwatertaken (op basis van de gehanteerde tarieven) niet meer bedraagt dan de som van de totale

begrote kosten voor deze taken. Om de continuïteit van de drinkwatervoorziening te borgen dienen naast de kosten ook voldoende vermogenskosten in het tarief te zijn verwerkt, waarbij de WACC een begrenzing vormt.

4.9.2 Beoordeling ACM

De ACM constateert dat alle drinkwaterbedrijven kostendekkende tarieven hanteren. De ACM stelt vast dat alle drinkwaterbedrijven voldoen aan artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

4.9.3 Aandachtspunten per bedrijf

Voor deze toets ziet de ACM geen aandachtspunten.

4.10 Toetsen publicatie van het tarievenoverzicht

4.10.1 Toelichting toets

Uit artikel 10, eerste en tweede lid van het Drinkwaterbesluit volgt dat het drinkwaterbedrijf jaarlijks vóór 1 december een overzicht publiceert van de tarieven die hij in het daaropvolgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt. In het tarievenoverzicht moeten tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter voor de verschillende afnemers zijn opgenomen. De gepubliceerde tarieven mogen bovendien niet afwijken van de in het kostprijsmodel gepresenteerde tarieven.

4.10.2 Beoordeling ACM

De ACM stelt vast dat de drinkwaterbedrijven handelen conform artikel 10, eerste en tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

4.10.3 Aandachtspunten per bedrijf

Voor deze toets ziet de ACM geen aandachtspunten.

4.11 Toetsing Waternet

In de periode van 2023 tot en met 2025 stond Waternet onder verscherpt toezicht van de ACM. Dit betekende dat in de afgelopen 3 jaar Waternet jaarlijks door de ACM is getoetst, in plaats van één keer in de 2 jaar. Ook werden er meer toetsen uitgevoerd voor Waternet dan voor de andere waterbedrijven. Op basis van de toetsing van 2024 en 2025 heeft de ACM geconcludeerd dat Waternet beterschap toont. Daarom is in 2025 besloten om Waternet niet meer onder verscherpt toezicht te houden. Bij de beoordeling van 2026 is Waternet op dezelfde manier getoetst als de overige drinkwaterbedrijven.

5 Conclusie

5.1 Algemene conclusie

Nadat de ACM de toetsen uit paragraaf 3.2 op verzoek van de ILT heeft uitgevoerd, kan worden geconcludeerd dat alle getoetste drinkwaterbedrijven handelen conform de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. In onderstaande alinea staan nog enkele aandachtspunten vermeldt en de conclusies naar aanleiding van de toetsing die de ACM heeft uitgevoerd in hoofdstuk 4.

5.2 Aandachtspunten per toets

5.2.1 Totstandkoming van de begroting

Bij Dunea leken de uitkomsten van de concernbegroting en het rapportage tabblad in het kostprijsmodel van elkaar te verschillen. In een reactie met een aangepast kostprijsmodel heeft Dunea deze verschillen toegelicht en onderbouwd. Daarnaast was het voor de ACM nog onduidelijk welke materialiteitsgrens Dunea hanteert. Deze hebben zij aan ons toegelicht. Door deze aanvullende toelichting handelt Dunea in lijn met de Drinkwaterwet.

De ACM merkt bij WBG op dat de aansluiting tussen de bedrijfsbegroting en het kostprijsmodel onduidelijk is, mede doordat de ACM geen inzicht heeft in het programma Fincite, dat WBG gebruikt. Hierdoor kan de ACM de tarieven niet toetsen. WBG heeft de aansluiting toegelicht in een overleg met de ACM. Hierna bleek deze duidelijk. De ACM en WBG hebben afgesproken dat voortaan meer inzicht wordt gegeven in de aansluiting en tariefopbouw, en de ACM concludeert dat WBG verder volgens de Drinkwaterwet handelt.

De ACM heeft Waternet bevraagd over de aansluiting tussen de concernbegroting en het kostprijsmodel. Waternet heeft de verschillen toegelicht en onderbouwd. Daarnaast heeft de gemeente Amsterdam per abuis de verkeerde vermogenskosten vastgesteld in haar begroting voor 2026. Dit is in het kostprijsmodel van Waternet gecorrigeerd. Waternet handelt hierdoor in lijn met de Drinkwaterwet.

5.2.2 Werkwijze classificatie van de activiteiten

Oasen heeft onderhoudskosten voor brandkranen gedeeltelijk toegewezen aan de wettelijke drinkwatertaak. Oasen heeft toegelicht dat een aantal brandkranen wordt gebruikt om het leidingnet te spuien (schoon te maken) wat bijdraagt aan het leveren van een goede drinkwaterkwaliteit. Op basis van deze uitleg oordeelt de ACM dat Oasen voldoet.

De ACM heeft Waternet gevraagd om toe te lichten hoe er in het kostprijsmodel onderscheid wordt gemaakt tussen directe en indirecte kosten. Waternet heeft uitgelegd hoe de indirecte kosten die in de stichting zitten worden toegerekend. De ACM oordeelt dat Waternet voldoet.

5.2.3 Ander water dan drinkwater

WML maakt geen onderscheid bij de verdeling en toerekening van verkoopkosten tussen een aansluiting van een woonhuis en een proceswataansluiting. WML ligt toe dat op basis van Activity Based Costing de verkoopkosten niet afhankelijk zijn van de afname, en deze dus niet verschillen tussen een proceswater of een woonhuisaansluiting.

WBG heeft de ACM inzicht verschaft in hun lijst van grootverbruikers. Hierdoor is het mogelijk om de splitsing te maken naar industrie en ziekenhuizen.

5.2.4 Tarieven zijn niet discriminerend

WML heeft nog enige contracten met discriminerende tarieven. Dit gaat om nog 43.000 m³ van de afzet. Deze contracten verlopen in 2026. Dit betekent dat zij na 2026 geen discriminerende tarieven meer hanteren.

5.3 Tot slot

Ten slotte heeft de ACM een aantal algemene aanbevelingen om de kwaliteit van de toetsing te verhogen.

Uniformiteit van de kostprijsmodellen

Voor een goede toetsing heeft de ACM nodig dat de kostprijsmodellen op uniforme wijze worden aangeleverd, waardoor het voor de ACM beter navolgbaar wordt op welke wijze tarieven tot stand komen. Op dit moment zijn de kostprijsmodellen die de ACM ontvangt voor de toetsing sterk verschillend in vorm en kwaliteit. De ACM verzoekt de ILT, net zoals in 2024, om in overleg met de sector tot een uniform model voor het kostprijsmodel te komen. Dit heeft geen betrekking op de wijze waarop tarieven tot stand komen, maar betreft slechts de vorm en kwaliteit waarop de kostprijsmodellen worden aangeleverd. Daarnaast stimuleert de ACM de drinkwaterbedrijven om een accuraat en navolgbaar documentatiesysteem te gebruiken. Dit moet alleen niet ten kosten gaan van de rapportage en het inzicht voor de ACM.

Verhoging van de beoordelingsfrequentie

De ACM adviseert de ILT om de toetsing op de overschrijding van de toegestane vermogenskosten jaarlijks uit te voeren voor alle drinkwaterbedrijven, om er zeker van te zijn dat alle (mogelijke) overschrijdingen weer teruggegeven worden aan de consumenten.

6 Bijlage 1

6.1 Toetsen van de kosten

6.1.1 Totstandkoming van de begroting

16. Uit de begroting moet blijken op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt (Drinkwaterwet, artikel 12, eerste lid);

6.1.2 Splitsing kosten naar drinkwatertaken

17. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt als kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet (Drinkwaterbesluit, artikel 8, eerste lid);
18. Het door het drinkwaterbedrijf gepubliceerde tarievenoverzicht moet inzicht verschaffen in de wijze waarop kosten voor levering via het distributienet van ander water dan drinkwater worden toegerekend (Drinkwaterbesluit, artikel 10, vierde lid).

6.1.3 Vermogenskosten

19. Getoetst wordt of de waarde van de activa voor 2026 zoals opgenomen in het kostprijsmodel in lijn ligt met de waardering zoals opgenomen in de jaarrekening 2024 (Drinkwaterwet, artikel 11, vierde lid);
20. Het drinkwaterbedrijf dient toe te lichten hoe zij vanuit de totale activa een verdeling hebben gemaakt naar (i) enkelvoudige inzet of (ii) meervoudige inzet. In geval van meervoudige inzet van de activa zal het drinkwaterbedrijf toe moeten lichten hoe zij de verdeling heeft gemaakt van de activawaarde en de afschrijvingskosten over de activiteiten waar het actief op toeziet (Drinkwaterwet, artikel 11, derde lid);
21. De activawaarde moet worden bepaald als het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde (Drinkwaterregeling, artikel 6, tweede lid);
22. De begrote kosten ten behoeve van de bevordering van een goed drinkwatervoorziening in het buitenland mogen niet meer dan 1% bedragen van de geraamde omzet (Drinkwaterbesluit, artikel 8, tweede lid);
23. De vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf begroot mogen niet meer bedragen dan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de begrote activawaarde. Als de gerealiseerde WACC is overschreden, dient deze in mindering te worden gebracht op de toegestane vermogenskosten (Drinkwaterwet, artikel 11, tweede lid, Drinkwaterregeling, artikel 6, eerste lid en Drinkwaterbesluit, artikel 8, derde lid);
24. Een eventueel positief verschil tussen het bedrijfsresultaat en toegestane vermogenskosten in jaar t-2 moet worden gecompenseerd in de tarieven voor het jaar t (Drinkwaterwet, artikel 12, tweede en derde lid).

6.1.4 Toetsen van de opbrengsten

25. De begroting van de omzet in 2026, die is gebruikt bij het vaststellen van de tarieven 2026, moet zijn gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar (2024) (Drinkwaterbesluit, artikel 9, eerste lid, sub a).

6.1.5 Toetsen van de tarieven

26. Het kostprijsmodel moet inzicht geven in de kosten voor drinkwaterlevering. Hierbij dient inzichtelijk te zijn hoe deze totale kosten zijn opgebouwd naar operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen (Drinkwaterbesluit, artikel 10, derde lid);
27. Uit het kostprijsmodel dient te blijken op welke wijze de drinkwatertarieven gevormd worden door een raming van de kosten (Drinkwaterbesluit, artikel 9, eerste lid, sub b);
28. De individuele tarieven die het drinkwaterbedrijf in rekening brengt voor de drinkwatertaken mogen niet discriminerend zijn; gelijke gevallen moeten gelijk behandeld worden (Drinkwaterwet, artikel 11, eerste lid).

6.1.6 Overkoepelende toetsen

29. Een drinkwaterbedrijf moet kostendekkende tarieven hanteren. Een drinkwaterbedrijf voldoet in ieder geval aan de eis van kostendekkendheid wanneer de totale begrote omzet voor drinkwatertaken (op basis van de gehanteerde tarieven) niet meer bedraagt dan de som van de totale begrote kosten voor deze taken. Hierbij wordt vastgesteld of de tarieven van de drinkwatertaken op totaal niveau kostendekkend zijn (Drinkwaterbesluit, artikel 9, derde lid);
30. Vastgesteld wordt of het drinkwaterbedrijf een tarievenoverzicht heeft gepubliceerd waarin tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter voor de verschillende afnemers zijn opgenomen. Getoetst wordt of deze tarieven tijdig en volledig zijn gepubliceerd. De gepubliceerde tarieven mogen niet afwijken van de in het kostprijsmodel gepresenteerde tarieven (Drinkwaterbesluit, artikel 10, eerste en tweede lid).

6.1.7 Uitgevoerde toetsen in 2026

Op verzoek van de ILT, en vanwege de uitkomsten van de toetsing op de drinkwatertarieven 2024 en 2025, worden alle toetsen zoals hierboven weergegeven uitgevoerd voor alle drinkwaterbedrijven over 2026. In 2024 heeft de ACM de suggestie gedaan om de realisatie van de toegestane vermogenskosten jaarlijks te toetsen door de ACM. De ILT heeft deze suggestie niet overgenomen. De ACM benadrukt nogmaals dat zij het noodzakelijk vindt dat deze toets jaarlijks wordt uitgevoerd door de ACM, om te controleren of de consument niet te hoge vermogenskosten betaalt.

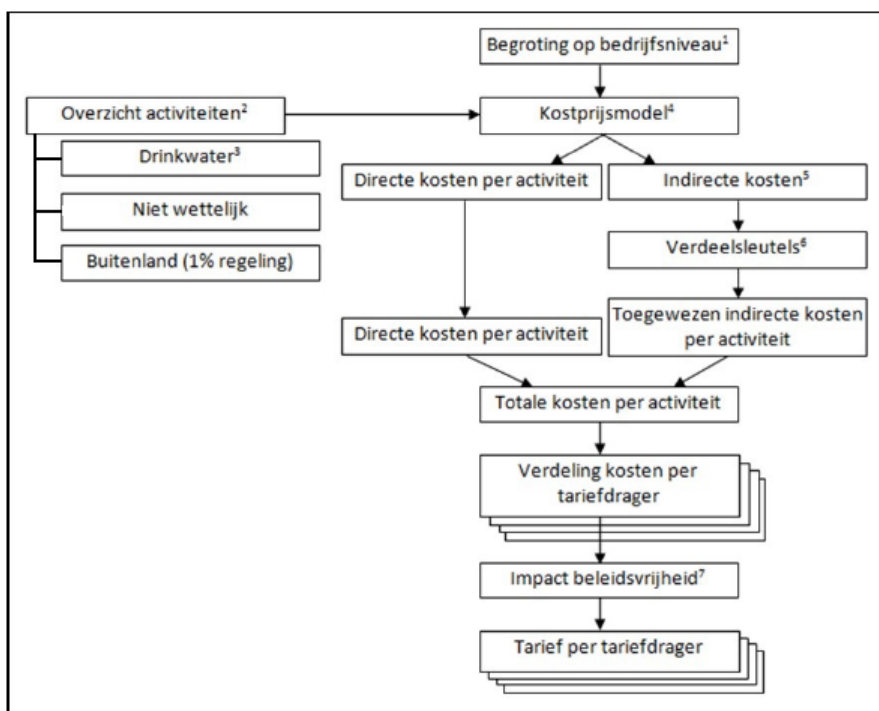
7 Bijlage 2

Kostprijsmodel

Ieder kostprijsmodel bestaat uit een Excelbestand met een aantal tabbladen. Drinkwaterbedrijven vullen het kostprijsmodel met financiële en niet-financiële data, waarna de kostprijzen in het kostprijsmodel berekend worden. Naast het kostprijsmodel hebben de drinkwaterbedrijven ook een toelichting aangeleverd bij de totstandkoming van de tarieven (hierna: Onderbouwing tarieven 2026). In deze toelichting beschrijft het drinkwaterbedrijf de toepassing van het kostprijsmodel bij de totstandkoming van de tarieven.

Onderstaande figuur is een vereenvoudigde weergave van de manier waarop tarieven tot stand kunnen komen.

Het startpunt bij de totstandkoming van de drinkwatertarieven zijn de kosten uit de totale begroting op concernniveau (1) van het drinkwaterbedrijf, zoals vastgesteld door de aandeelhouders van het drinkwaterbedrijf. Deze begroting wordt als basis gebruikt in het kostprijsmodel (4). Er moet een transparante en navolgbare (toegelichte) aansluiting zijn tussen de kosten in het kostprijsmodel en de totale begroting van het drinkwaterbedrijf.

Figuur 1: Vereenvoudigde weergave werking kostprijsmodel

Het drinkwaterbedrijf heeft zicht nodig op alle activiteiten die zij verricht (2), waaronder de drinkwatertaken (3) zoals genoemd in de Drinkwaterwet, artikel 7, eerste en tweede lid. Daarbij is het van belang dat het drinkwaterbedrijf aangeeft op welke wijze zij alle activiteiten identificeert die kosten veroorzaken. Het drinkwaterbedrijf geeft vervolgens op transparante wijze aan hoe de kosten per activiteit zijn bepaald. Het gaat daarbij om zowel de directe als indirecte kosten. Directe kosten zijn rechtstreeks toe te rekenen aan een activiteit. Indirecte kosten (5) zijn kosten die geen rechtstreeks verband met een activiteit hebben (bijvoorbeeld huisvestingskosten hoofdkantoor). Indirecte kosten worden via verdeelsleutels (6) toegerekend aan verschillende activiteiten. De verdeelsleutels kunnen per drinkwaterbedrijf verschillen. De drinkwaterbedrijven moeten de gebruikte verdeelsleutels definiëren en onderbouwen (passen en redelijkheid) in de toelichting. Zowel bij het identificeren van de activiteiten als bij het bepalen van de

kosten kan een drinkwaterbedrijf een materialiteitsgrens¹⁰ hanteren. Deze materialiteitsgrens is niet voorgeschreven en kan per bedrijf variëren.

De totale kosten voor een activiteit worden gevormd door de som van de directe kosten en de indirecte kosten. Vervolgens verdeelt het drinkwaterbedrijf de kosten per activiteit over verschillende tariefdragers (bijvoorbeeld grootverbruik). Het drinkwaterbedrijf moet de keuzes die zij hierbij maakt in de toelichting bij het kostprijsmodel aangeven. Juist de wijze waarop de uitkomst van het kostprijsmodel zich vertaalt in de tarieven is van essentieel belang in het kader van een effectief toezicht op de drinkwatertarieven.

Het staat een drinkwaterbedrijf vrij om bovenop de uit het model volgende kostprijs een marge oftewel winst te rekenen die in lijn is met het tariefbeleid (7) van het desbetreffende bedrijf. Het tariefbeleid moet wel voldoende gedetailleerd toegelicht zijn. Deze marge dient per tariefdrager in redelijke verhouding te staan tot de kosten en te worden toegelicht in een toelichting bij het kostprijsmodel.

De overige tarieven (zoals bijvoorbeeld het aansluittarief) komen niet voort uit het kostprijsmodel. Het drinkwaterbedrijf moet hiervoor een afzonderlijke calculatie van de kosten opstellen die als basis dient voor deze tarieven.

---

¹⁰ Materialiteit is een graadmeter van de mate van nauwkeurigheid die het drinkwaterbedrijf heeft gehanteerd bij het uitwerken van het kostprijsmodel. Het is aan het drinkwaterbedrijf zelf om een afweging (kosten-baten analyse) te maken in welke mate van detail zij de activiteiten (en bijbehorende kosten) identificeert. Bij een hogere nauwkeurigheid zal een drinkwaterbedrijf meer tijd en inspanning moeten leveren, vergeleken met een lage mate van nauwkeurigheid. De mate van nauwkeurigheid kan zowel worden weergegeven in een bedrag als in een tekstuele toelichting.